

Regeringskansliet
Infrastrukturdepartementet

Remissvar - Slutbetänkande av utredningen om betrodda tjänster
(SOU 2021:62)

Åklagarmyndigheten har ombetts att lämna synpunkter på slutbetänkandet
Användning av e-legitimation i tjänsten i den offentliga förvaltningen.

Sammanfattning

Åklagarmyndigheten eftersöker en instruktion för Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) att i högre omfattning än vad som framgår av utredningens förslag redogöra för de processer i vilka utfärdare av e-tjänstelegitimationer godkänns och administreras.

Åklagarmyndigheten önskar även understryka vikten av att e-tjänstelegitimationer som är godkända av DIGG i systemet tydligt avskiljs från de som inte är godkända enligt samma kriterier, och att det ska vara möjligt att på automatiserad väg kunna urskilja icke godkända e-tjänstelegitimationer vid administrationen av förlitande parts e-tjänster.

Åklagarmyndigheten avstyrker betänkandets förslag om att avgränsa den tillåtna överföringen av personnummer till där sådan överföring föreskrivs i lag eller annan författning eller om användning av annan identitetsbeteckning inte är möjlig. Förslaget riskerar att skapa osäkerhet för offentliga leverantörer av e-tjänster. De överföringar som förslaget berör är också redan reglerade i annan författning och på ett sätt som bör ge den registrerade ett adekvat skydd.

Åklagarmyndigheten avstyrker betänkandets förslag i sin nuvarande utformning vad avser införandet av behörighetsattribut i e-tjänstelegitimationer. Förslaget riskerar komplicera utfärdandet av e-tjänstelegitimationer och påverka informationssäkerheten för e-tjänstelegitimationer negativt.

Utredningens förslag (kap 9)

Granskning och godkännande av e-tjänstelegitimationer (9.4.6)

Under kapitel 9.4.6 anges att processen för godkännande av e-tjänstelegitimationer måste vara transparent så att aktörer inom den offentliga förvaltningen får en inblick i vad som granskas och hur. Åklagarmyndigheten instämmer i grunden med utredningens förslag, men önskar att instruktionen för DIGG i detta innefattar ett antal särskilda informationskrav.

Åklagarmyndigheten anser, med anledning av att det för förlitande part i utredningens förslag stipuleras ett möjligt undantag från det obligatoriska erkännandet av e-tjänstelegitimation vid risk för allvarliga säkerhetsrisker, att förutsättningar för och processerna kring utfärdandet av rotcertifikat bör vara tillgängliga för förlitande part. Även vilka rutiner som finns för nyckelhantering i systemet för erkännande av elektronisk identifiering bör utförligt redogöras för, i syfte att förlitande part ska kunna bedöma huruvida systemet är tillräckligt tillförlitligt för en viss e-tjänst.

Ej godkända e-tjänstelegitimationer (9.4.7)

Under kapitel 9.4.7 föreslår utredningen att av DIGG ej godkända e-tjänstelegitimationer ska vara frivilliga för förlitande part att erkänna. Vidare föreslår utredningen att ej godkända e-tjänstelegitimationer ska kunna ingå i systemet för erkännande av elektronisk identifiering.

Åklagarmyndigheten vill understryka vikten av att icke godkända e-tjänstelegitimationer i ett sådant system tydligt särskiljs från godkända e-tjänstelegitimationer, och att i dokumentationen som tillgängliggörs förvaltaren av de e-tjänster som berörs av utredningens förslag görs tydligt att även ej godkända e-legitimationer kan finnas i systemet för erkännande av elektronisk identifiering.

För den som administrerar en tjänst som berörs av utredningens förslag anser Åklagarmyndigheten även att i systemet för erkännande av elektronisk identifiering bör finnas en tydlig och strukturell åtskillnad mellan respektive typ av e-tjänstelegitimation, på ett sådant sätt att tillhandahållaren, vid behov, på automatisk väg kan filtrera ej godkända e-tjänstelegitimationer.

Hantering av personnummer (9.4.10)

Åklagarmyndigheten avstyrker utredningens förslag att avgränsa överföringen av personnummer i systemet för erkännande av elektronisk identifiering till de fall där krav på användning av personnummer föreskrivs i lag eller om annan identitetsbeteckning inte är möjlig. Utredningen menar i kapitel 10.10.2 att berörda aktörer redan är skyldiga att behandla personnummer i enlighet med de avgränsningar som anges i lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen).

Åklagarmyndigheten menar dock att det utifrån utredningens förslag finns två tydliga tolkningsmöjligheter. Antingen menar utredningen, utifrån en läsning av kapitel 9.4.10 tillsammans med kapitel 10.10.2, att laglig överföring av personnummer kan ske med stöd av 3 kap 10 § dataskyddslagens undantag, eller så menar utredningen att en sådan överföring kräver särskild reglering i författning per e-tjänst eller offentlig myndighet.

Menar utredningen att dataskyddslagens undantag för behandling av personnummer kan vara tillämpliga även inom de e-tjänster som utredningens förslag berör så är Åklagarmyndighetens uppfattning att avgränsningen kan vara adekvat. Menar dock utredningen att särskilt författningsstöd krävs, och även om detta innefattar myndighetsföreskrifter, innebär begränsningen att tillhandahållare av e-tjänster som huvudregel är bundna av en extern bedömning av huruvida en annan identitetsbeteckning än personnummer är möjlig. Vidare kan en annan identitetsbeteckning visserligen vara tekniskt tillgänglig, men kanske inte för den enskilda e-tjänsten adekvat.

Utifrån att behandling av personnummer redan är särskilt reglerad i dataskyddslagen förefaller en ytterligare avgränsning som opåkallad. Någon närmare motivering för varför behandling av personnummer i de system som utredningens förslag berör allmänt skulle anses mer skyddsvärda än vid annan behandling har inte enligt Åklagarmyndigheten framkommit av utredningen.

En framtida lösning för attributhantering (9.7)

Utredningen föreslår i avsnitt 9.7 att en framtida lösning för attributbehandling innefattar att behörighetsattribut ska tillhandahållas av arbets- eller uppdragsgivaren. En sådan lösning menar Åklagarmyndigheten riskerar att skapa certifikat där identitetsattribut och behörighetsattribut sammanblandas, vilket Åklagarmyndigheten anser kan innebära problem.

Behörighet inom ett system, till skillnad från identitet, är något som bör variera utifrån behov under en anställnings gång. Det är därför lämpligt att särskilja identitetsattribut från behörighetsattribut. I annat fall skulle ett nytt certifikat behöva utfärdas vid varje behörighetsförändring.

Slutligen menar Åklagarmyndigheten att certifikat där identitetsattribut och behörighetsattribut kombineras innebär en säkerhetsrisk eftersom det riskerar att röja vilka inom en organisation som kan vara lämpliga mål för vidare digitala angrepp. En separation mellan certifikat med identitetsattribut och en behörighetsstyrning inom enskilda system och på federationsnivå innebär att information som kan skada enskilda system hålls säkrare än vad som skulle vara möjligt enligt utredningens förslag.

Detta yttrande har beslutats av vice riksåklagaren Katarina Johansson Welin efter föredragning av it-direktören Anders Thoursie och it-juristen Ezra Hatt.

I den slutliga handläggningen av ärendet har också rättschefen Marie-Louise Ollén, tf. enhetschefen Stefan Forsberg och it-säkerhetspecialisten Christian Rothman deltagit.

Katarina Johansson Welin

Anders Thoursie

Kopia till
Justitiedepartementet (Å)

Kommunikationsavdelningen
Rättsavdelningen
Biblioteket
Paula Ljunggren, chefssekreterare